

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 6C/436/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215215424
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Lengyelová
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2018:2215215424.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní pred sudkyňou JUDr. Erikou Lengyelovou v právnej veci žalobcu: O. Z.D. Q., R.. XX.XX.XXXX , T. D. XXXX I., D. D. Á. B. XX, K., zastúpený zákonnou zástupkyňou - matkou: K. Q.. R.. XX.XX.XXXX, T. D. XXXX I., D. D. Á. B. XX, K., právne zastúpená advokátom: JUDr. Zsolt Hodosi, so sídlom Veľkoblahovská 6750, 929 01 Dunajská Streda , proti žalovanej: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700 o náhradu škody z titulu pozostalostnej úrazovej renty takto

rozhodol:

I. Žaloba sa z a m i e t a.

II. Žalovanej sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou zo dňa 25.08.2015 sa domáhal na tunajšom súde od žalovanej náhrady škody z titulu pozostalostnej úrazovej renty podľa § 427 a nasl. a § 448 OZ vo výške 43.800 HUF mesačne od 03.09.2011 do dosiahnutia plnoletosti žalobcu, vždy do 15.dňa v mesiaci vopred k rukám matky ako aj priznania zameškanej pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 03.09.2011 do vyhlásenia rozhodnutia súdu. V žalobe poukázal na to, že je synom osoby - A. Q., naposledy trvale bytom Š., XXXX T., Q. X, občana R. I. W.. Jeho otec zomrel dňa 02.09.2011 v obci C. K., na území Slovenskej republiky v dôsledku dopravnej nehody zavinennej S. J., R.. XX.XX.XXXX, D. C. K., J. XXXX/XX. Vina menovaného bola ustálená rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda , sp.zn. 2T 93/2012-220 zo dňa 29.06.2012 ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.06.2012. Menovaný S. J. dopravnú nehodu zaviniť osobným motorovým vozidlom zn. Fiat Panda, EČ: A. XXX A., ktorého poisťovateľom na účely povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná. Svoju aktívnu legitimáciu odvíja zo skutočnosti, že A. Q. bol jeho otcom, na ktorého bol odkázaný svojou výživou a výživné bolo priznané súdom. Pasívna vecná legitimácia žalovanej vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Manželstvo jeho matky a jeho otca bolo rozvedené rozsudkom Mestského súdu v Szekszárd pod sp.zn. 13.P.21.135/2005/3 zho dňa 14.12.2005. Ohľadom práv a povinností rodičov k nemu ako malol. dieťaťu bola rodičmi uzavretá a následne Mestským súdom v Szekszárd do zápisnice schválená rodičovská dohoda , v zmysle ktorej sa dostal do osobnej starostlivosti matky, otec bol povinný prispievať na jeho výživu mesačným výživným vo výške 20% zo svojho čistého príjmu, najmenej však 60.000,-HUF (ku dňu prípravy tohto podania to bolo 191,83 €). Následne rozhodnutím Maďarskej sociálnej poisťovne č. 37-40675/2011/30 zo dňa 13.01.2014 mu bol priznaný sirotský dôchodok vo výške 16.200,- HUF (ku dňu prípravy podania 51,79 €), a to na celé obdobie od 02.09.2011 do 21.07.2017, teda do dosiahnutia plnoletosti. V súlade s maďarským právom (úprava je podobná ako v SR s tým, že poškodený pochádzajúci z iného členského štátu komunikuje a svoje práva uplatňuje o svojho národného orgánu) uplatnil si svoje práva

zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vinníka dopravnej nehody u maďarského národného orgánu, ktorým v tomto prípade bol Allianz Hungária Biztosító Zrt. v podaní urobenom prostredníctvom právneho zástupcu zo dňa 13.01.2014 bol uplatnený nárok na minimálne výživné vo výške 6.000,-HUF mesačne a to aj s prihliadnutím na obdobie od smrti jeho otca. V ďalšom liste zo dňa 21.05.2014 bolo maďarskému národnému orgánu oznámené, že z maďarského sociálneho poistenia mu bol priznaný sirotsky dôchodok a súčasne bolo vybavenie jeho nároku urgované. Maďarský národný orgán potom vo svojom liste č. XXXXXXXXX/X zo dňa 05.08.2014 oznámil, že na základe žiadosti žalovanej je potrebné doložiť okrem iného aj netto a brutto príjem jeho otca za posledný rok pred jeho smrťou. Podotýka, že podľa jeho najlepšieho vedomia bol jeho otec naposledy zamestnaný vo firme Bruhin & Diethelm Maschinenbau AG so sídlom Leuholz 23, 8855 Wangen, Švajčiarsko.

2. Čo sa týka právnej argumentácie, žalobca v žalobe poukázal na ust. § 427 ods. 1 OZ v zmysle ktorého fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla. Je pritom zrejmé, že za osobitnú povahu prevádzky motorového vozidla je možné považovať aj vadu materiálu, mechanickú vadu komponentov, samotný pohyb vozidla, úkony spojené so začatím a ukončením jazdy a pod.

3. Žalobca má za to, že škoda v tomto prípade bola spôsobená osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, konkrétne išlo o škodu spôsobenú samotnou prevádzkou vozidla. Zároveň poukázal na ustanovenia § 448 OZ podľa ktorého fyzická osoba voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

4. Podľa ust. § 428 OZ sa prevádzateľ svojej zodpovednosti nemôže zbaviť, ak škoda bola spôsobená okolnosťami ktoré majú pôvod v prevádzke. V dôsledku tejto úpravy je zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla konštruovaná na objektívnom princípe s možnosťou liberácie len z jediného dôvodu, ktorý je pre túto žalobu irelevantný.

5. Zároveň poukázal na ust., § 92, 93 zákona č. 461/2003 Z.z., o sociálnom poistení v znení časovo relevantnom ku dňu dopravnej nehody, v zmysle ktorého fyzická osoba voči ktorej mal poškodený ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby povolania, v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť určenú súdom a v čase úmrtia nedovršil dôchodkový vek, alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Pozostalostná úrazová renta sa vypláca v období, počas ktorého mala trvať vyživovacia povinnosť uvedená v ods. 1. Nárok na pozostalostnú úrazovú rentu nevzniká fyzickej osobe, ktorej z dôvodu smrti poškodeného vznikol nárok na jednorazové odškodnenie. Nárok na pozostalostnú úrazovú rentu zaniká dňom, v ktorom by poškodený dovŕšil dôchodkový vek. Mesačný suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť ku dňu svojej smrti. Náhrada škody v tomto prípade z titulu pozostalostnej renty sa má poskytovať z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Ďalej je potrebné od požadovanej pozostalostnej renty (určenej výškou výživného) odpočítať dávky dôchodkového poistenia vyplácané oprávnenej fyzickej osobe ako sirotsky dôchodok. Zároveň poukázal na to, že takto sa nárok chápe podľa § 448 OZ napr. v rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 20C/45/2011 zo dňa 29.11.2013. Výška priznanej dôchodkovej dávky u žalobcu je 16.200,- HUF, pričom jeho právny zástupca v Maďarsku vo svojom liste zo dňa 13.01.2014 uplatnil právo na plnenie z dôvodu pozostalostnej úrazovej renty vo výške minimálneho výživného 60.000,-HUF. Rozdiel medzi minimálnym výživným a dávkou dôchodkového poistenia je 43.800,-HUF (60.000 - 16.200). So zreteľom na vyššie uvedený skutkový a právny stav, žalobca si teda uplatňuje s účinnosťou od 03.09.2011 od žalovanej mesačne pozostalostnú úrazovú rentu vo výške 43.800,-HUF, vždy do 15.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám jeho zákonne zástupkyne a zameškanú pozostalostnú úrazovú rentu za obdobie od 03.09.2011 do vyhlásenia rozhodnutia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám zákonnej zástupkyne.

6. Ako dôkazy (prostriedky procesného útoku) k žalobe pripojil rodný list žalobcu, úmrtný list otca žalobcu - A. Q., rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda 2T 93/2012-220 zo dňa 29.06.2012, zápisnicu Mestského súdu I. č. XX.N..XX.XXX/XXXX/X zo dňa 14.12.2005, rozhodnutie Maďarskej sociálnej poisťovne o sirotskom dôchodku, list právneho zástupcu žalobcu v Maďarsku voči Allianz

Hungária Biztosító Zrt. zo dňa 13.01.2014, list právneho zástupcu žalobcu v Maďarsku voči Allianz Hungária Biztosító Zrt zo dňa 21.05.2014, pod č. XXXXXXXXXX/X, odpoveď Allianz Hungária Biztosító Zrt. zo dňa 05.08.2014 pod totožným číslom.

7. Súd opis žaloby a príloh doručil žalovanej na vyjadrenie. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila dňa 02.10.2015. Vo svojom stanovisku žalovaná uviedla, že doteraz neodmietla vyplatiť nárok žalobcu ako celok. Prostredníctvom zahraničného korešpondenta žiadala o doloženie dokladov rozhodných pre posúdenie uplatneného nároku. V zmysle kolíznych noriem je právom rozhodným pre posúdenie zodpovednosti ako aj výšky škody slovenské právo. V tomto prípade bolo najdôležitejšie preukázať a doložiť výšku denného vymeriavacieho základu poškodeného (otca žalobcu) za rozhodné obdobie , t.j. rok 2010 a to v zmysle ustanovení § 92 , 93 zákona č. 461/2003 Z.z. V ods. 2 § 93 cit. zákona je uvedené, že suma pozostalostnej úrazovej renty po tom istom poškodenom nesmie presiahnuť sumu úrazovej renty na ktorú mal alebo by mal poškodený nárok pri 100%-nej strate pracovnej schopnosti. Nakoľko žalobca takýto doklad nepredložil, nebolo možné sumu úrazovej renty posúdiť a začať žalobcovi vyplácať. Doklad preukazujúci výšku príjmov a teda denný vymeriavací základ A. Q. nebol doložený ani k žalobe. To, že tento doklad žalovaná žiadala, vyplýva aj z listu Allianz Hungária Biztosító Zrt. zo dňa 05.08.2014, ktorého kópia aj s prekladom bola prílohou žaloby. Žalovaná v tomto konaní namietla premlčanie uplatneného nároku a poukázala na to, že dopravná nehoda pri ktorej zomrel otec žalobcu sa stala 02.09.2011. Od tohto dňa nebolo sporné, kto dopravnú nehodu zaviniť. Vyplýva to aj zo záznamu o dopravnej nehode ktorý bol políciou spísaný dňa 02.09.2011, aj trestné konanie vedené na Okresnom súde Dunajská Streda sp.zn. 2T 93/2012 bolo skončené uzatvorením dohody o vine a treste tak, že zavinenie nebolo zo strany vodiča vozidla ev.č. A.-XXX A. namietané a podstatou trestného konania bolo najmä rozhodnutie o treste. Žalobca si prostredníctvom zahraničného korešpondenta prvý krát uplatnil svoje nároky až dňa 15.11.2014. Žaloba bola na súde podaná až dňa 25.08.2015.

8. Toto vyjadrenie súd doručil žalobcovi, žalobca k vyjadreniu žalovanej podal stanovisko dňa 21.10.2015. Čo sa týka námietky, že dosiaľ nebol preukázaný denný vymeriavací základ otca žalobcu poukázal na to, že otec žalobcu ako nemecký občan bol naposledy zamestnaný vo Švajčiarsku, v ktorom možno denný vymeriavací základ alebo jemu podobný inštitút sociálneho poistenia ani neexistuje. Okrem toho je potrebné komunikovať v nemeckom jazyku. Požadovaný údaj o dennom vymeriavacom základe otca žalobcu môže byť chránený v režime ochrany osobných údajov a preto je otáznne, či môžu byť v legitímnom očakávaní ich poskytnutia. Na druhej strane samotná žalovaná má a mala partnerskú organizáciu vo Švajčiarsku , ktorú by mohla v tejto veci angažovať s reálnejším predpokladom oprávneného získania požadovaných údajov. Žalovaná tak neurobila, lebo z tohto zrejme chcela vyvodiť pre seba priaznivé závery (premlčanie , nepreukázanie - neunesenie dôkazného bremena a pod.). Je zaujímavé, že medzi slovenskou a maďarskou partnerskou organizáciou prebiehala intenzívne komunikácia, no komunikácia s partnerskou švajčiarskou organizáciou už neprebela.

9. Za účelom odstránenia tejto vady právny zástupca žalobcu listom zo dňa 20.10.2015 oslovil posledného žalobcovi známeho zamestnávateľa vo veci oznámenia mesačnej mzdy otca žalobcu za každý jednotlivý mesiac roku 2010. Túto odpoveď nedostal, a v prípade, ak by požadovanie týchto údajov podliehalo režimu ochrany osobných údajov, v tomto prípade žiada, aby potrebné údaje zaobstaral cestou príslušného švajčiarskeho súdu tunajší súd formou právnej pomoci (dôkaz - list pre posledného známeho zamestnávateľa otca žalobcu).

10. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania, žalobca je toho názoru, že ním uplatnený nárok nie je premlčaný. Je pravdou, že k dopravnej nehode došlo 02.09.2011. Pri určení začiatku objektívnej premlčacej doby na náhradu škody (§ 106 OZ) je potrebné sa dôsledne riadiť aj ust. § 104 OZ z ktorého vyplýva, že pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Toto ustanovenie platí rovnako na poistenie majetku , životné poistenie alebo poistenie zodpovednosti za škodu a nerozlišuje sa, či ide o zákonné poistenie, zmluvné poistenie alebo povinné zmluvné poistenie. Toto ustanovenie bolo do OZ zakotvené na ochranu poisteného. Objektívna premlčacia doba začala plynúť dňom 03.09.2012, teda rok po dopravnej nehode, pričom jej časové ohraničenie neexistuje. Pri určení začiatku subjektívnej premlčacej doby rozhodne treba rešpektovať dátum právoplatnosti meritórneho rozhodnutia v trestnom konaní. Subjektívna premlčacia doba nemohla začať plynúť skôr ako dňom 30.06.2012, pretože až z rozhodnutia v trestnom konaní vyplýva, kto zodpovedá za škodu, na akom právnom základe a akou formou zavinenia. Vo vyjadrení žalovanej prezentované úvahy o tom, že od začiatku bolo nesporné, kto dopravnú nehodu zaviniť, nie sú akceptovateľné pre ich rozpor

s ústavnou zásadou prezumpcie neviny. Žalobca si v súlade so zákonným postupom u maďarského národného orgánu u maďarskej Allianz Hungária Biztosító Zrt. poisťovne uplatnil svoje právo na plnenie listom Advokátskej kancelárie Szabó és Agod Ügyvédi iroda zo dňa 13.01.2014, teda v premlčacej lehote. Nárok žalobcu bol uplatnený včas. Vyplýva to z komunikácie medzi žalovanou a maďarskou spoločnosťou zákonným postupom u maďarského národného orgánu u maďarskej Allianz Hungária Biztosító Zrt. , pričom podiel na nevybavení nároku žalobcu na plnenie má aj žalovaná napr. v prieťahmi v konaní o vybavenie poisťnej udalosti. Žalovaná ešte aj v aktuálnom vyjadrení k žalobe uviedla, že plnenie neodmietla a v podstate k čiastkovému plneniu aj došlo, s výnimkou požadovanej pozostalostnej renty. Žalovaná sa snaží vyvodiť z nedostatkov a prieťahov ktoré sa prejavili na jej strane priaznivé následky v podobe dovolávania sa premlčania a z toho dôvodu je potrebné preskúmať, či je uplatnenie námietky premlčania v súlade s dobrými mravmi. Žalobca má za to , že jeho nárok premlčaný nie je. V prípade, ak by súd dospel k záveru, že je premlčaný žiada, aby súd vzal do úvahy námietku žalobcu, že uplatnenie námietky premlčania nie je v tomto konkrétnom prípade v súlade s dobrými mravmi.

11. K samotnej námietke premlčania uplatneného nároku ako aj k tomuto vyjadreniu sa vyjadrila žalovaná dňa 22.03.2016. Žalovaná poukázala na to, že námietku premlčania vznáša podľa § 106 OZ. V tomto ustanovení je ustanovená dvojitá kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna a objektívna. Ich začiatok je stanovený odlišne; Objektívna premlčacia doba (§106 ods. 2 OZ) plynie od tzv. škodovej udalosti, subjektívna premlčacia doba (§ 106 ods. 1 OZ) plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvie o vzniknutej škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Vzájomný vzťah týchto dvoch dôb je taký, že sú od seba nezávislé čo do svojho začiatku, priebehu ako aj konca, a ak skončí priebeh jednej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu. Škodovou udalosťou, z ktorej žalobcovi vznikla škoda ktorá je predmetom konania, bola dopravná nehoda, ku ktorej došlo dňa 02.09.2011 a týmto dňom začala plynúť trojročná objektívna premlčacia doba na uplatnenie akýchkoľvek nárokov na náhradu majetkovej ujmy. Najneskôr teda mohol žalobca uplatniť svoje právo na náhradu pozostalostnej úrazovej renty na súde dňa 02.09.2014. Pokiaľ ide o dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu, táto podľa žalovanej začala plynúť najneskôr dňa 29.06.2010, dňom právoplatnosti rozhodnutia v trestnom konaní. Žalovaná sa domnieva však, že o osobe škodcu musel žalobca vedieť oveľa skôr, ešte pred právoplatným skončením trestného konania. V tejto súvislosti poukazujú na rozhodnutie NS SR 3Cdo 35/2008 a zároveň poukázali aj na rozsudok NS SR sp.zn. 1Cdo 43/2010 z ktorého vyplýva, že pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o škode treba vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti poškodeného o vzniknutej škode, teda, kedy nadobudol vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch. V danom prípade podľa žalovanej žalobca už dňom smrti svojho otca mohol utrpenú škodu vyčíslit(výpočet pozostalostnej úrazovej renty vyplýva zo zákona). Žalovaná jednoznačne tvrdí, že objektívna premlčacia doba v tomto prípade začala plynúť dňom 02.09.2011 a márne uplynula dňa 02.09.2014. Subjektívna premlčacia doba začala najneskôr plynúť 29.06.2012 a márne uplynula 29.06.2014. Žalovaná považuje za absolútne nesprávne, ak žalobca chce aplikovať na daný prípad § 104 OZ. V danom prípade si žalobca totiž od žalovanej neuplatňuje právo na plnenie z poistenia. Žalobca si uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorý si v súlade s § 15 ods. 1 zákona 381/2001 Z.z. môže uplatniť priamo voči poisťovateľovi.

12. Podľa § 15 ods. 2 cit. zákona na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Premlčania práva na náhradu škody je upravené osobitným ustanovením § 106 OZ, ktoré upravuje začiatok aj trvanie premlčacej doby. Tvrdenie žalobcu, že objektívne začala plynúť premlčacia lehota až jeden rok po škodovej udalosti, teda dňa 09.09.2012 je nesprávne a nemá oporu v tomto zákone.

13. Súd vykonal vo veci dokazovanie, oboznámením sa s vyššie citovanými listinnými dôkazmi a podaniami strán sporu, vyslúchol v konaní zákonnú zástupkyňu malol. žalobcu a ustáli skutkový stav veci tak, ako je vyššie uvedený. Je nepochybné, že otec malol. žalobcu A. Q. zomrel dňa 02.09.2011 v obci C. K., na území SR v dôsledku dopravnej nehody zavinenej našim štátnym občanom S. J. nar. XX.XX.XXXX. Vina menovaného bola ustálená rozsudkom Okresného Dunajská Streda 2T 93/2012-220 zo dňa 29.06.2012 s právoplatnosťou dňa 29.06.2012. Menovaný S. J. zavinil dopravnú nehodu osobným motorovým vozidlom , ktorého poisťovateľom pre účely povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobnú prevádzkou motorového vozidla v čase dopravnej nehody bola žalovaná.

14. Súd sa zároveň oboznámil aj s kompletným spisovým materiálom Okresného súdu Dunajská Streda 2T 93/2012. Zo spisu je nepochybné, že k dopravnej nehode došlo dňa 02.09.2011 a bolo jasné, že túto nehodu zaviniť vyššie menovaná osoba. Zákonná zástupkyňa žalobcu sa o tom, že došlo k dopravnej nehode a kto za ňu zodpovedá najneskôr dozvedela dňa 12.09.2011, kedy sa dostavili do Dunajskej Stredy na Dopravný inšpektorát OR PZ za účelom prevzatia dokladov a osobných vecí nebohého. Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda 2T 93/2012-220 bola ustálená vina S. J. a tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 29.06.2012. Zákonná zástupkyňa žalobcu na jeseň roku 2011, teda po uplynutí dvoch maximálne troch mesiacov poverila s vybavovaním predmetnej záležitosti, teda otázky náhrady škody Advokátsku kanceláriu na území MR Szabó és Agod, advokátska kancelária, ktorá sa po prvý krát obrátila na maďarskú poisťovňu Allianz Hungária Biztosító Zrt. s uplatnením nároku listom zo dňa 13.01.2014. Následne došlo k nadviazaniu kontaktu so žalovanou cestou Maďarskej národnej poisťovne a čiastočne došlo aj k úhrade uplatnených nárokov s výnimkou pozostalostnej renty pre malol. žalobcu. Spoločnosť Allianz Hungária Biztosító Zrt., ústredie pre vybavovanie životných škôd obyvateľstva listom zo dňa 05.08.2014 oznámila Advokátskej kancelárii Szabó és Agod, advokátska kancelária, že na základe informácií od žalovanej je potrebné poskytnúť potvrdenie o netto a brutto mzde neb. A. Q. za jeden rok pred nehodou. Teda žalobca resp. jeho zákonná zástupkyňa už v tomto čase mali vedomosť o tom, že žalovaná Allianz Slovenská poisťovňa a.s., Bratislava z dôvodu, že uvedený doklad chýba, nepristúpi k úhrade pozostalostnej úrazovej renty. Napriek tejto skutočnosti až dňa 25.08.2015 bola podaná žaloba na tunajší súd.

15. Ďalšou otázkou, ktorú súd riešil predtým ako meritórne posúdil návrh žalobcu, bola otázka rozhodného práva, podľa ktorého uplatnené nároky žalobcu treba posúdiť, keďže ako bolo už vyššie uvedené, v danej veci sa jedná o spor s cudzím medzinárodným prvkom, keď žalobca je osobou s bydliskom v inom štáte na území Maďarskej republiky. Pretože uplatnený nárok žalobcu má svoj pôvod v smrti jeho otca pri dopravnej nehode ku ktorej došlo na území Slovenskej republiky, preto súd určil, že je potrebné použiť právne predpisy Slovenskej republiky, keďže k predmetnej dopravnej nehode došlo na území Slovenskej republiky (v čase podania žaloby miestna príslušnosť daná podľa § 87 písm. b) O.s.p. ako aj Vyhláška Ministerstva zahraničných vecí 130/1976 Zb.).

Na základe vyššie ustáleného skutkového stavu veci súd vec právne posúdil nasledovne:

16. Podľa § 448 OZ fyzická osoba voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

17. Podľa § 420 ods. 1 OZ každý zodpovedá za škodu ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

18. Podľa § 420 ods. 2 OZ škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

19. V zmysle § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

20. V zmysle § 106 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za 10 rokov odo dňa, keď došlo k udalosti z ktorej škoda vznikla, to neplatí, ak ide o škodu na zdraví (ods. 2).

21. Podľa § 4 ods. 2 zákona č 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody. Z tohto vyplýva, že zákon vyžaduje, aby nároky poškodeného boli preukázané. Preukázanie uplatneného nároku je vecou poškodeného. Ak svoj nárok nepreukáže, nemôže mu byť zo strany poisťovne vyplatený a je výlučne v záujme poškodeného. Poisťovňa nemá ani oprávnenie ani povinnosť preukazovať nárok poškodeného za neho. Pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto za

škodu zodpovedá, je treba vychádzať z preukázanej vedomosti poškodeného. O tom, kto za škodu zodpovedá, sa poškodený dozvie vtedy, ak obdrží informáciu, na základe ktorej si môže urobiť úsudok o osobe konkrétneho škodcu, teda ako náhle získa vedomosť o takých skutkových okolnostiach, ktoré sú rozhodné pre určenie zodpovedného subjektu. Pritom stačí, aby skutkové okolnosti ktorými poškodený disponuje boli spôsobilé urobiť záver o tom, kto zodpovedá za škodu ktorá mu vznikla. Rozhodujúcim teda je, kedy sa poškodený o skutkových okolnostiach preukázateľne dozvedel a nie či a kedy si mohol o ich základe vytvoriť právny záver o zodpovednosti určitej osoby, či si overiť jej identitu. Začiatok behu subjektívnej premlčacej doby nie je závislý na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy si vytvorí pre neho priaznivejšiu procesnú situáciu k tomu, aby skutkové okolnosti o ktorých má vedomosť mohol v súdnom konaní preukázať. Subjektívna vedomosť poškodeného o osobe ktorá je zodpovedná za škodu, teda nepredpokladá nespochybniteľnú istotu v určení osoby zodpovednej za vznik škody, ale vychádza sa z predpokladu, že od osoby ktorá vie o vzniku škody možno požadovať, aby nárok uplatnila na súde, ak má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, za ktorých sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby dostatočne pravdepodobná (názor vyslovený Najvyšším súdom SR v rozsudku 3Cdo 35/2008 zo dňa 21.08.2008).

22. Žalovaná v tomto konaní vzniesla námietku premlčania a preto bolo potrebné vyriešiť, či žalobcom uplatnený nárok je alebo nie je premlčaný.

23. Žalobca žiadal, aby súd na daný prípad aplikoval ust. § 104 OZ.

24. Podľa § 104 OZ pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti, teda v tomto prípade žalobca tvrdil, že objektívna premlčacia doba začala plynúť až dňa 02.09.2011, teda rok po dopravnej nehode ku ktorej došlo 02.09.2011. Podľa názoru súdu však v predmetnej veci otázku premlčania je potrebné posudzovať podľa § 106 OZ (viď. cit. vyššie).

25. Nepochybne v tomto konkrétnom prípade sa nejedná o plnenie z poistenia. Žalobca si uplatňuje právo na náhradu škody, ktorý si v súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. môže uplatňovať priamo voči poisťovateľovi, teda voči žalovanej a preto na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe ktorá škoda spôsobila a premlčanie práva na náhradu škody je upravené osobitným ustanovením § 106 OZ ktoré upravuje začiatok aj trvanie premlčacej doby.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené súd je toho záveru, že objektívna premlčacia doba v tomto prípade začala plynúť dňom 02.09.2011 a márne uplynula dňa 02.09.2014. Subjektívna lehota najskôr mohla začať plynúť dňom 02.09.2011, teda keď došlo k dopravnej nehode, pretože táto skutočnosť bola upovedomením OR PZ, odbor kriminálnej polície PZ Dunajská Streda č. ORP-611-OEK-DS-2011 zo dňa 02.09.2011 oznámená J. Q., jedná sa o brata žalobcu ktorý má bývať na rovnakej adrese ako žalobca a s tým, že bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin prečinu usmrtenia a v tomto oznámení je konkretizované motorové vozidlo ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda. Dňa 12.09.2011 J. Q. prevzal od vyšetrovateľa OR PZ doklady a osobné veci zosnulého A. Q., teda podľa názoru súdu nepochybne, ak neberieme za začiatok plynutia subjektívnej lehoty deň dopravnej nehody 02.09.2011, začala plynúť subjektívna premlčacia lehota dňom 12.09.2011 s tým, že následne v jesenných mesiacoch roku 2011 sa zákonná zástupkyňa žalobcu obrátila na pomoc advokátskej kancelárie na území Maďarskej republiky. Najneskôr však subjektívna lehota začala plynúť dňom 29.06.2012, teda právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda 2T 93/2012-220 a ak počítame plynutie subjektívnej premlčacej doby od tohto najneskoršieho termínu, táto lehota by márne uplynula dňom 29.06.2014. Žaloba bola podaná na súde 25.08.2015, teda po márnom uplynutí oboch premlčacích dôb. Súd však v tejto veci ustálil, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňom 12.09.2011, kedy došlo k prevzatíu dokladov a osobných vecí nebohého na OR PZ v Dunajskej Strede a márne táto lehota uplynula dňom 12.09.2013, teda táto subjektívna premlčacia lehota uplynula ešte pred tým, než právny zástupca matky malol. žalobcu si predmetný nárok uplatnil pred maďarskou poisťovňou Allianz Hungária Biztosító Zrt, pretože toto podanie bolo urobené prostredníctvom právneho zástupcu až dňa 13.01.2014.

27. Z vyššie uvedeného je nepochybné, keďže žaloba bola podaná 25.08.2015, že nárok žalobcu je premlčaný a keďže žalovaná vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku, súd na námietku premlčania musel prihliadnuť, čo sa odzrkadlilo v rozhodnutí súdu, ktorým žalobu z dôvodu premlčania uplatneného nároku zamietol a žalobu inak dôvodnú čo do základu zamietol.

28. Žalobca zároveň žiadal, ak by súd bol toho názoru, že žalovaný nárok je premlčaný, aby preskúmal, či výkon práva uplatniť námietku premlčania je v súlade s dobrými mravmi. Poukázal na to, že dobré mravy sú meradlom etického hodnotenia konkrétnej situácie a jej súladu so všeobecne uznávanými pravidlami slušnosti a poctivého konania. Pre tento záver, že výkon práva žalovanej vzniesť námietku premlčania nie je v súlade s dobrými mravmi ho viedli tieto úvahy:

a) Žalobca nezavinil stav, že malo dôjsť k premlčaniu ním uplatneného nároku, nakoľko pred Maďarským národným orgánom si svoj nárok uplatnil včas dňa 13.01.2014. Žalovaná potom mlčala a zostala absolútne nečinná, následne dňa 21.05.2014 žalobca urgovoal vybavenie poisťnej udalosti. Na urgenciu žalobcu žalovaná reagovala listom zo dňa 05.08.2014, v ktorom vyzvala žalobcu na doplnenie podkladov k vybaveniu poisťnej udalosti, medzi ktoré žalovaná zaradila aj potvrdenie o netto mzde otca žalobcu za posledný rok pred smrťou. Vzhľadom na to, že otec žalobcu bol nemeckým štátnym občanom ktorý pracoval vo Švajčiarsku, túto požiadavku žalovanej vzhľadom na jazykovú bariéru a bariéru právnu s ingerenciou právneho poriadku mimo EÚ hodnotí ako náročnú a nie bežne splniteľnú, napokon túto požiadavku splnil právny zástupca žalobcu na území SR kontaktovaním posledného predpokladaného zamestnávateľa otca žalobcu. Žalovaná z vlastného mlčania a vlastnej pasivity vyvodzuje pre seba priaznivé právne následky a z toho je možné dedukovať na úmysel žalovanej poškodiť žalobcu. Rozpor uplatnenia námietky premlčania s dobrými mravmi nemožno vyvodiť z okolností a dôvodov spojených iba s uplatneným nárokom ale i z okolností za ktorých bola táto námietka uplatnená (rozsudok Krajského súdu Žilina sp.z. 9Co 459/2011). Zároveň žalobca ako maďarský štátny občan s trvalým pobytom v Maďarsku mohol byť v legitímnom očakávaní, že sa vo veci má konať a postupovať podľa Maďarského právneho poriadku.

b) Podľa § 324 starého maďarského OZ (nový vstúpil do účinnosti dňom 15.03.2014) premlčacia doba bola 5 rokov

c) Ust. § 326 ods. 2 starého OZ umožnilo odpustenie zmeškania premlčacej doby.

d) Podľa ust. § 327 ods. 1 starého OZ už samotná predžalobná výzva spôsobila prerušenie plynutia premlčacej doby. Žalobca nikdy počas svojho postupu v Maďarsku nepredpokladal, že nastane moment, keď bude musieť žalovať v cudzom štáte. Má za to, že by zánik nároku voči žalovanej v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom pre žalobcu v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a z dôvodmi pre ktoré svoje právo pred slovenským súdom včas neuplatnil, s osobitným dôrazom na to, že v osobe žalobcu sa jedná o maloletú osobu, ktorá stratila otca. Výkon práva žalovanej vzniesť námietku premlčania sa javí byť prejavom neprimeranej tvrdosti. Vyhodnotenie výkonu práva dlžníka vzniesť námietku premlčania ako konania rozporného s dobrými mravmi, nie je v rozhodovacej praxi súdov neznáme. Poukázal napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR č. 28Cdo 2097/2013, rozhodnutie Ústavného súdu ČR č. IV ÚS 2842/2010.

29. Pokiaľ ide o namietaný rozpor výkonu práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi, je potrebné uviesť, že o takýto prípad môže ísť len celkom výnimočne, pokiaľ ide o zneužitie tohto práva na úkor druhého účastníka a ak druhý účastník márne uplynutie premlčacej doby nezavinil. Súd uzatvára, že v prejednávanej veci o takýto prípad nejde, nakoľko márne uplynutie premlčacej doby svojou nečinnosťou zavinil práve žalobca. Je nepochybné, že k dopravnej nehode došlo 02.09.2011 ako je vyššie uvedené, zo samotného obsahu trestného spisu ako aj listinných dôkazov vyplýva, že žalobca resp. jeho zákonná zástupkyňa mali vedomosť o motorovom vozidle, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda bezprostredne po vzniku dopravnej nehody, najneskôr však dňa 12.09.2011. Žalobca splnomocnil na právne zastupovanie advokáta na území Maďarskej republiky už 16.11.2011, preto je nepochybné, že už v tomto čase mal vedomosť o dopravnej nehode, o tom, kto dopravnú nehodu zavinil. Od okamihu 16.11.2011 bol právne zastúpený a podľa názoru súdu on sám nemohol byť v očakávaní, že vo veci sa má konať a postupovať podľa maďarského právneho poriadku a nikdy nepredpokladal, že bude musieť žalovať v cudzom štáte, pretože túto otázku si mal doriešiť právny zástupca žalobcu. Právny zástupca žalobcu však listom uplatnil svoje nároky v maďarskej poisťovni Allianz až dňa 13.01.2014 a o tom, že k uplatnenému nároku má byť doložené aj potvrdenie o netto a brutto príjme jeho otca posledný rok pred smrťou sa dozvedel až po následnej komunikácii oboch poisťovní, teda a to práve z odpovedí žalovanej po tom, ako sa na žalovanú nakontakovala maďarská poisťovňa Allianz. Právny zástupca žalobcu pokiaľ by zastupoval svojho klienta s náležitou odbornou

starostlivosťou, tento ho mal upozorniť na nevyhnutnosť uplatňovať nároky na náhradu škody podľa slovenského právneho poriadku a vzhľadom na celkové okolnosti veci uplatniť predmetný nárok riadne a včas. Nie je možné stotožniť sa s tvrdeniami žalobcu v tom smere, že žalovaná mlčala a zostala absolútne nečinná, pretože postup žalovanej vo veci nastal až po tom momente, ako právny zástupca žalobcu si uplatnil nárok pred maďarskou poisťovňou dňa 13.01.2014, až následne žalovaná začala vo veci reagovať dňa 23.01.2014 na e-mail odoslaný zo strany maďarskej poisťovne a uviedli, ktoré nároky je možné hradiť žalobcovi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a ktoré doklady je potrebné predložiť. V tomto čase však tak, ako je vyššie uvedené, nárok žalobcu bol už premlčaný a preto nie je možné ustáliť, že premlčanie svojou nečinnosťou a pasivitou by zavinila žalovaná, pretože subjektívna premlčacia lehota uplynula žalobcovi 12.09.2013 bez akéhokoľvek pričinenia nekonania alebo zneužívania svojho práva zo strany žalovanej a dokonca ani prípad, ak by poisťovňa bola iba nečinná, nie je možné z tohto vyvodiť záver, že výkon práva uplatniť námietku premlčania by bol v rozpore s dobrými mravmi.

30. Ust. § 3 OZ je všeobecným ustanovením hmotnoprávnej povahy, ktoré dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon objektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Pokiaľ ide o výkon práva ktoré účastníkovi dáva priamo právny predpis, prichádza do úvahy aplikácia tohto ustanovenia len vo výnimočných prípadoch. Dobrými mravmi rozumie ust. § 3 ods. 1 OZ súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Týmto normám zásadne neodporuje, ak namieta niekto premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, nakoľko inštitút premlčania prispievajúci k istote v právnych vzťahoch je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu ktoré sa podľa zákona premlčuje. Ak by výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu zatiaľ, čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnu normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu, jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohto subjektívneho práva na úkor druhého účastníka a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi. O konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka by však nebolo možné uvažovať z okolností a dôvodov z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný ale len z konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak výrazný zásah do princípu právnej istoty akým je odoprenie práva uplatniť námietku premlčania (uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 31.08.2004, sp.zn. 25Cdo 2648/2003).

31. Žalobca zároveň ešte namieta pri otázke premlčania, že pokiaľ by jeho nárok bol premlčaný, nebol by premlčaný v celosti ale je potrebné posudzovať premlčanie jednotlivých mesačných splátok pozostalostnej renty s poukazom na § 103 OZ.

32. Podľa § 103 OZ ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

33. Podľa názoru súdu aplikácia § 103 OZ v tomto prípade neprichádza do úvahy, teda neprichádza do úvahy premlčanie jednotlivých splátok, nakoľko nárok na náhradu pozostalostnej úrazovej renty sa premlčuje ako celok, ak nebol nárok uplatnený a vyčíslený včas (odkaz na rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 15C 176/2007, Krajský súd Trnava sp.zn. 23Co 307/2013, Krajský súd Prešov sp.zn. 14Co 71/2013, uznesenie Ústavného súdu SR I ÚS 426/2016-13).

34. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k tomu názoru, že nárok žalobcu je premlčaný. Žalovaný vzniesol námietku premlčania a preto súd na vznesenú námietku bol povinný prihliadnuť a žalobu ktorú by inak považoval za dôvodnú zamietol.

35. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

36. O nároku na náhradu trov konania však súd v tejto veci rozhodol podľa § 257 CSP.

37. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania , ak existujú dôvody hodné osobitého zreteľa.

38. V tomto prípade súd za dôvody hodné osobitého zreteľa považoval celkové skutkové okolnosti predmetnej veci, to , že žalobcom bolo maloleté dieťa ako aj samotnú skutočnosť, že k zamietnutiu predmetnej žaloby došlo z dôvodu premlčania žalobcom uplatneného nároku , ktoré premlčanie samotný maloletý žalobca svojim konaní nezavinil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na podpísanom súde (§ 355 ods. 1 CSP, § 362 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že :

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere , že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd
- d) konanie má inú vadu ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného úkonu ktoré neboli uplatnené alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej má vadu uvedenú v ods.1 ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy ak:

- a) sa týkajú procesných podmienok
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie

Podľa § 373 CSP ods. 4 prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu.